

№ 66
281

ПРАВИЛА

АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА

РИПАЉСКЕ ФАБРИКЕ ЦЕМЕНТА

У

КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

БЕОГРАД

ШТАМПАРИЈА С. ХОРОВИЦА — БЕОГРАД

1901.

ПРАВДА

ВРЕМЯ

1917

№ 1

1917

1917

1917

Л.Б.Б.
281

10=238699527

Лука Ћеловић

БЕОГРАД

Luka Celović

ПРАВИЛА

БИБЛИОТЕКА
Б. 45297

АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА

РИДАЊСКЕ ФАБРИКЕ ЦЕМЕНТА

У

КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

1918

BOARD

Luka Celovic

BOARD

RECEIVED

1918

Име, седиште и трајање.

Члан 1.

Задатак је Акционарског Друштва Рипањске Фабрике Цементa, да удруженим капиталом подигне и усавршава производњу цемента у фабрици у Рипњу за домаћу потрошњу и извоз на страну.

Члан 2.

Име је друштвено : српски : Рипањска Акционарска Цементна Фабрика ;

Француски :

Société anonyme des usines de chaux hydroliques à Ripagne ;

Немачки :

Actiengesellschaft der Ripanjer Cement-Fabrik.

Ова ће се фирма протоколирати код прво степеног београдског суда. Име друштвено пуно важно потписују управник са дневним повереником из управног одбора.

Члан 3.

Седиште је друштвено у Београду, а фабрика у Рипњу.

Члан 4.

Трајање друштвено је неограничено, али ће друштво престати ако наступи један од случаја, које предвиђа закон о акционарским друштвима у члану 81.

II. Имовина. Акције.

Члан 5.

Друштвена је имовина 500.000 динара, у 5000 акција свака по 100 динара. Имовина се може повећати кад на предлог управног одбора збор акционарски реши.

Из ове имовине друштво купује од досадањег сопственика Јована Глигоровића индустријалца фабрику цемента у Ришњу са свима припадностима по овереном инвентару за 250.000 динара.

Судске и друге трошкове плаћа продавац. Друштво исплаћује половину ове суме т. ј. 125.000 динара у сребру Јовану Глигоровићу поступно, дајући му половину од свега примљеног новца од уплате до измирења те суме; а за другу половину продајне цене добија продавац Глигоровић 1250 друштвених акција од 100 дин. потпуно уплаћених.

Чл. 6.

Упис на акције извршиће оснивачи, непосредно или преко својих повереника, који ће се објавити у „Српским Новинама.“

На име уписнине полаже се за сваку акцију 10 динара, 1 динар од сваке акције на име подмирења оснивачких трошкова; што се на те трошкове не потроши уноси се у резервни фонд.

Упис ће трајати 15 дана. По завршетку уписа оснивачки одбор сазваће у року од петнајест дана први збор акционара, коме ће оснивачи поднети извештај о упису и од њега добити разрешницу за сав оснивачки рад.

Члан 7.

Потоње уплате тражиће се на позив управног одбора у три уплате по 30 дин. Прва уплата

од 30 дин. може се затражити одмах по консти- туисању друштва, а остале две у размацима нај- мање од два месеца.

Позив на уплате мора се обзнанити три пут у „Срп. Новинама“ најмање за месец дана раније.

По истеку рока за полагање уплата, акцио- нар може и у току потоњих петнајест дана по- ложити тражену уплату с доплатом казне од 1 ди- нара на сваку уплату у корист резервног фонда.

Акционар, који ни на петнаест дана после одређеног рока не положи тражену уплату губи право на положене уплате и акцију, која ће се поништити и поништај огласити у „Српским Но- винама“, а учињене уплате унеће се у резер- вни фонд.

У место поништених акција друштво издаје нове акције.

Чл. 8.

Сваки акционар добија при упису привре- мену акцију, која гласи на име. У њу ће се уно- сити потврда положених уплата.

Пренос привремених акција на друго лице врши и одобрава управни одбор.

Чл. 9.

По навршеној уплати од 100 динара при- времене акције замењују се сталним акцијама на доносиоца.

Сталне акције су недељиве, а снабдевене су текућим бројем, сувим печатом и потписом имена друштвеног и још једним својеручним потписом одређеног члана управе.

Чл. 10.

Свака акција, а док се ове не издају свака привремена акција даје право на сразмеран део друштвене имовине и добити према уложеној суми.

Сваки акционар одговара до имените вред- ности било привремене било сталне.

Друштво пак одговара целокупном имовином и резервним фондом за све своје обвезе према трећим лицима.

Ш. Круг друштвене радње

Члан 11.

Акционарско друштво рипањске фабрике цемента радиће ове послове :

1. Израђиваће романски и портландски цемент, као и остале производе, који се могу у рипањској фабрици прерађивати и ове производе продавати.

2- Примаће се свих предузећа у Србији, за које треба веће количине цемента било само или у друштву са другим предузимачима.

3. Вршиће сваковрсне агентурске и комисионске послове, које се ове гране индустрије тичу.

Члан 12.

Управа може по потреби отворити стоваришта цемента сем Београда и по другим местима у Србији и на страни.

Такође може Управа како у Београду, тако и у осталим поменутиим местима у цели веће потрошње постављати своје заступнике, агенте и посреднике.

Члан 13.

Главни Одбор прописује одредбе о свакој грани послова пре него што се отпочну.

IV. Органи рипањске акционарске цементне фабрике.

A. Збор акционара

Члан 14.

Укупност акционара представља збор, који може бити редован и ванредан.

Члан 15.

Редован збор састаје се сваке године, најдаље до краја месеца фебруара на позив управног одбора.

Ако управни одбор не би сазвао збор до краја фебруара, сазива га за 15. дана надзорни одбор. А ако и овај то неби учинио, сазивају га акционари с одобрењем Господина Министра Народне Привреде, ако њихов депо акција представља најмање $\frac{1}{25}$ део главнице.

Члан 16.

Ванредни збор сазива према потреби управни или надзорни одбор. Ако, управни одбор у року од три дана не сазове збор на захтев акционара, који представљају $\frac{1}{10}$ део друштвене главнице, сазива га надзорни одбор за друга три дана. У противном сазивају га сами акционари с одобрењем Министра Народне Привреде.

Члан 17.

Акционар, који жели учествовати на збору, дужан је на 5 дана пре збора депоновати код друштва или друштвених повереника своје акције, на што добија признаницу и улазницу. По свршеном збору, доносиоцу признанице враћају се депоноване акције.

Члан 18.

Сазив збора било редовног било ванредног објављује се преко „Српских Новина“, тако, да од првог огласа до сазива збора мора проћи најмање тридесет дана. Објава мора садржати дневни ред, време и место где ће се збор држати.

Завршни годишњи рачуни друштвени са извештајем управног и надзорног одбора стављају се на расположење акционарима бар на десет дана пред збор у локалу друштвеном.

Члан 19.

Збор може доносити пуноважне одлуке кад присутни акционари представљају најмање четврти део уписаних акција.

Ако збор на овај начин није представљен сазива се у року од 10 дана други, који пуноважно решава са онолико акционара колико их присуствује. Али они могу решавати само о оним предметима, који су били на дневном реду за први заказани збор.

Али за измену и допуну правила мора бити на збору заступљена бар једна трећина уписаних акција, и да за то гласа апсолутна већина акционара.

Члан 20.

Редовном збору председава председник управног, а у одсуству овог председник надзорног одбора.

Ванредном одбору председава председник оног одбора, који је збор сазвао; ако је збор сазват на захтев акционара председава му онај, кога збор изабере.

Члан 21.

Збор доноси одлуке простом већином гласова осим питања о престанку рипањске акционарске цементне фабрике, о чему важе одредбе чл. 54. ових правила.

Изузетно гласа се тајно, листићима, кад то захтевају 20 акционара а увек када се бирају чланови управног и надзорног одбора.

Члан 22.

Предлози појединих чланова подносе се друштву на 5. дана пред збор, а да се о таквом предлогу може већати, треба да га на збору потпомогну бар 10. акционара.

Члан 23.

На збору може учествовати сваки акционар. Малољетне заступају њихови природни или судски стараоци, а правна лица њихови преставници.

Један акционар може заступати малолетнике ма колико их било, а сем тога још једног акционара.

Члан 24.

На збору сваке 3 акције дају права на 1 глас. Но нико не може имати више од десет гласова па ма колико акција имао.

Члан 25

На збору се води записник о свему што се већа. Овај записник оверава председник збора, државни комесар, перовођа и три акционара, које збор изабере.

Записнику се прилаже списак депонованих акција, као и списак присутних акционара са бројем заступљених акција и гласова.

Члан 26.

На редовном збору акционара свршавају се ови послови :

- 1., избор перовође, три бројача гласова и три потписника зборског записника ;
- 2., извештај управног одбора о раду друштвеном у прошлој години ;
3. Полагање рачуна управе и њени предлози о подели чисте добити.
4. Извештај надзорног одбора.
5. Давање разрешнице управном и надзорном одбору.
6. Предлози појединих акционара, ако их има.
7. Избор чланова управног и надзорног одбора.

Ванредни збор доноси одлуке по свима оним предметима, који су означени у дневном реду за сазив истог.

Управни одбор

Члан 27.

Управни одбор је највиши извршни друштвени орган. Чланови његови солидарно су одговорни целокупним својим имањем за све штете учињене друштву, било несавесним радом, било невршењем правилима утврђених прописа.

Члан 28.

Моралне и материјалне одговорности ослобођава се онај члан управног одбора, који није суделовао у радњи којом је штета друштву причињена или ако је одмах противу одлуке протествовао и написмено свој протест доставио надзорном одбору.

Члан 29.

Управни одбор састоји се из 7. акционара, који стално живе у Београду, а по избору полаже друштвеној благајни 15. акција.

Њих бира збор акционара на 5 година, тако да прве две године коцком иступе по 2 члана, а последње три по један. Доцније иступају редом сваке године прво 2, па онда по 1 члан, који су навршили 5 година чланства.

Чланови, који одступе могу бити поново изабрани.

Чл. 30.

Сваке године у првој седници по избору, управни одбор бира председника и подпредседника.

Пуноважан је рад управног одбора кад седници присуствује најмање 4 члана. При једнакој подели гласова решава глас оног, који председава.

Ако су на састанак звати сви чланови управног одбора па на исти само дођу три члана може се ипак држати седница и решавати о истим предметима само одлуке морају бити једногласно донесене.

Члан 31.

Управни одбор, као извршни друштвени орган, представља друштво према трећим лицима, управља свима пословима а посебице :

1. Поставља, отпушта чиновнике и одређује им плате ;
2. Одређује начин рада у фабрици.
3. Прима нове акционаре и утврђује пренос привремених акција ;
4. Прегледа, завршује и објављује завршне годишње рачуне — биланс — са рачуном губитка и добитка.
5. Подноси збору извештај о раду друштвеном у минулој години са предлогом о подели чисте добити ;
6. Извршује зборске одлуке ;
7. Сазива редовне и ванредне зборове ;
8. Заступа друштво пред властима, судовима и ван истих. Ово своје право може пренети и на другога.
9. Бира чланове за вештачке и остале комисије ;
10. Подвезује потребне уговоре ;
11. Стара се о разним предузећима предвиђеним у чл. 11.
12. Брине се о што бољем произвођењу цемента и о што већој потрошњи.
13. Отвара стоваришта у Краљевини Србији а по потреби и на страни.
14. Брине се о набавци новца и његовом корисном приплоду.

15. Утврђује ред дежурства дневних повереника из своје средине.

16. Одређује провизијон и проценат посреднички, комисионарски и агентски.

Члан 32.

У име управног одбора дневну радњу врше његов повереник са управником и чиновницима. Он добија за сваки радни дан до 10 дин. дневнице.

Члан 33.

Величину награде дневним повереницима, као и награде члановима управног и надзорног одбора за седнице одређује главни одбор.

Дневнице као и награде за присуствовање на седницама утврђују се за годину дана у напред, а исплћују се полугодишње.

Дневни повереник нема права на награде за седницу, ако је држата радног дана.

Члан 34.

Управни одбор држи своје седнице на позив свог председника, потпредседника или дневног повереника најмање један пут месечно.

У позиву се мора назначити дневни ред, место и време. У седници се води записник, који потписују сви присутни чланови.

Члан 35.

У седницама Управног одбора гласа се јавно, али ако само један члан захте гласање бива тајно, што је такође случај, кад се часници одборски бирају.

Своја одвојена мишљења могу поједини чланови сами у записник уписати.

Б. Надзорни одбор

Члан 36.

Надзорни одбор, као највиши контролни орган друштвени, дужан је да мотри да се цело

купан рад његов креће строго у границама ових правила.

Он се састоји од 3 акционара, који стално живе у Београду а после избора положе друштвеној благајници 10 акција.

Члан 37.

Њих бира збор акционара на три године, тако да прве и друге године иступи коцком по један члан, а треће последњи; доцније иступа свагда онај који је навршио три године чланства.

Чланови, који иступе могу бити поново избрати.

Сваке године у првој седници по избору, надзорни одбор бира из своје средине председника.

Пуноважан је рад овога одбора кад седници присуствују најмање два члана, на случај, да се ова двојица не могу сложити питање се оставља на решење за потоњу седницу.

Члан 38.

Надзорни одбор дужан је да се редовно састаје у седнице почетком сваког месеца, а ванредно кадгод за потребно нађе, и да прегледа одлуке Управног одбора, друштвене књиге, рачуне, благајницу, стоваришта, магацине, о чему саставља записник, чини примедбе управном одбору и износи своје сматрање збору акционара, ако нађе за потребно.

Члан 39.

Надзорни одбор дужан је да прегледа и овери годишње рачуне — биланс — са рачунима добитка и губитка и да о томе поднесе извештај редовном збору акционара.

Члан 40.

Кад год нађе, да су интереси Друштва угрожени а сам није у стању заштитити их, Надзорни

Одбор дужан је сазвати ванредни збор, јер је и он солидарно одговоран са управом, ако би сазнао а не би спречио штете и неправилности проузруковане неправилном радњом управног одбора.

Члан 41.

Надзорни одбор држи своје редовне и ванредне седнице на позив свога председника или у одсуству овога на позив једног члана.

У седницама води се записник, који потписују сви присутни, у њега се убележавају и одвојена мишљења појединих чланова. У седницама гласа се тајно, ако то један члан захтева.

Г. Главни Одбор

Члан 42.

Главни одбор састављају чланови управног и надзорног одбора у заједничкој седници. Пуноважне су седнице овог одбора, када на њима присуствују бар 4 члана управног и 2 члана надзорног одбора.

Члан 43.

Главни одбор састаје се на позив председника једног или другог одбора ради споразума о друштвеном раду, а поглавито врши ове послове:

1. Прописује пословни ред, као и све правилнике и уредбе на основу ових правила.

2. Бира управника или његовог заступника и одређује му плату и отпушта све сталне чиновнике.

3. Решава несугласице у тумачењу ових правила или права једног или другог одбора.

Решава сва важнија питања за која није надлежан сам ни управни ни надзорни одбор.

У свима осталим случајевима одбори раде засебно и самостално.

Члан 44.

Главном одбору председава председник оног одбора, који је седницу сазвао.

При једнакој подели гласова сматра се да је предлог одбачен. Гласање је јавно, али на захтев онога који председава или два члана. гласа се тајно, што бива и кад је на решавању бирање управника или његовог заступника као и отпуштање чиновника.

О раду главног одбора води се записник који сви присутни потписују.

Д. Чиновници

Члан 45.

За унутрашњи рад у Друштву и његовим филијалима поставља управни одбор потребан број чиновника. Њихова права и дужности прописује Главни Одбор нарочитим правилима.

Члан 46.

Старешина је над чиновницима Управник друштвени. Он присуствује свима седницама управног и главног одбора са саветним гласом. Али ако је управник или његов заступник члан управног одбора он има право решавања.

Члан 47.

Управник и благајници морају пре ступања на дужност положити на име кауције бар онолико, колико им је годишња плата.

Управа може захтевати и од осталих чиновника, да положе кауцију.

Члан 48.

Кауције могу бити у готовом новцу, у хартијама од вредности или у непокретној залози. Кауције одређује и оцењује управни одбор

Члан 49.

Уредбе о пенсионом фонду чиновника и раденика прописује Главни Одбор.

У пенсионни фонд уноси Друштво половину годишње суме колико уложе чиновници и раденици.

V. Биланс, подела добити и резервни фонд.

Члан 50.

Сваке године 31. Децембра саставља се попис целокупне готовине и пасиве друштвене придржавајући се прописа трговачког закона, закона о акционарским друштвима и ових прописа:

1. Имаовина друштвена саставља се у активу по стварној вредности на дан пописа.

2. Артије од вредности обрачунавају се према курсу тога дана ;

3. Основни капитал, резервни и други фондови уносе се у пасиву.

4. Стоваришта и агентура улазе у састав биланса са бруто приходом и расходом.

5. Сумњиве наплате уносе се у активу по вероватној вредности а остале се отписују.

Члан 51.

Кад се од прихода одбије сав расход, оно што претекне чиста је добит друштвена.

Чиста добит дели се на овај начин :

1. У резервни фонд уноси се сваке године најмање 10⁰/₀;

2. На име тантијеме добијају сразмерно броју седница на којима су присуствовали :

4⁰/₀ чланови управног и

1¹/₂⁰/₀ чланови надзорног одбора ;

4¹/₂⁰/₀ управник и чиновници сразмерно плати.

3. Остатак се ставља на расположење збору акционара, према чијем ће се решењу он поделити као дивиденда или ће се употребити на друге сврхе.

Чл. 52.

Резервни фонд служи за покриће оних штета, које би произашле из послова правилно предузетих и обављених и са штетом окончаних. У њега ће се уносити све дотле док не достигне половину уплаћеног капитала; приход резервног фонда служи за појачање истога.

Ако би резервни фонд спао испод половине акционарског капитала; дотирање његово продужиће се као и пре.

Капитал резервног фонда мора бити уложен у српске државне хартије од вредности и у остале домаће сигурне вредности, које носе сталан интерес.

Члан 53.

Дивиденда се исплаћује почев од трећег дана по избору, који је биланс усвојио.

Акционар, који за три године не дигне дивиденду, губи право на њу, и она се уноси у резервни фонд.

VI. Ликвидација.

Члан 54.

Рипањска акционарска цементна фабрика може престати да постоји ако збор акционарски нарочито тога ради сазват о томе одлуку донесе.

На овоме збору мора бити заступљена најмање половина акција и ако за престанак друштвени гласа $\frac{3}{4}$ престављених акција на збору

Члан 55.

Збор који донесе одлуку о ликвидацији бира ликвидациони одбор од три акционара и два члана управног одбора.

Одбор ће претходно претворити сву имовину друштвену у новац те тим новцем исплатиће све дугове и трошкове друштвене а остаток поделиће на акције сразмерно уплаћеном капиталу.

Овај одбор мора свој посао свршити најдаље за годину дана.

Члан 56.

Са избором ликвидационог одбора престају сва права и дужности управног одбора. За време ликвидације остају у снази прописи за права и дужности надзорног одбора и особље друштвено.

По свршеном раду ликвидациони одбор сазива збор и полаже му рачуне.

За могуће спорове ликвидациони одбор ужива сва права сталног управног одбора.

VIII. Опште одредбе

Члан 57.

Прва је рачунска година од почетка Друштвеног рада до краја 1902. године, иначе се рачунска година покрива с календаром.

Члан 58.

За све спорове, било да је друштво тужилац било тужени надлежни је београдски трговачки суд.

Члан 59.

Сви рачуни воде се у динарском течају. Друштво није дужно саопштавати побуде са којих одбија зајмове, кредите или понуде.

Члан 60.

Чланови управног и надзорног одбора, као и чиновници не могу се служити личним кредитом код Друштва.

Члан 61.

Ова правила вреде од дана, кад их збор усвоји и Министар Народне Привреде потврди.

ОСНИВАЧИ :

Милован Р. Маринковић С. Р.

В. Бадер С. Р.

Стев. Чађевић С. Р.

Љуб. Ј. Бојовић С. Р.

Димитрије Шићански С. Р.

Д-р Д. Алкалај С. Р.

Адолф Шток С. Р.

Јеремије Миливојевић Р. С.

Јов. Глигоровић С. Р.

Ј. К. Челебоновић С. Р.,

Сава В. Савић трг. кожарски С. Р.

(200 динара таксених марака поништено).

На основу члана 9 закона о акционарским друштвима одобравам и потврђујем ова правила рипањске акционарске цементне фабрике, са изменама, које су црвеним мастилом унете у чланове: 16., 18., 19., 24., 27., 40. и 52., као и избаченим чланом 62.

Такса за потврду од 200 динара, наплаћена је у таксеним маркама, које су на примерку предатом фабрици утиснуте и прописно уништене.

ПБр. 5371.

19. новембра 1901. год.

Београд.

(М. П.)

МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,
Д-р М. Ђ. Миловановић.

Господину

Миловану Маринковићу

ПРЕДСЕДНИКУ ОПШТ. БЕОГРАДСКЕ

Мени су чланови комисије за оцену целокупног имања у Рипњу г. Јована Глигоровића ставили у задатак, да овакав табеларни преглед и упоређај цена саставим од земљишта зграда и грађевинарских радова. И сем тога да саставим извештај о раду оних чланова коју су 5. августа о. г. изашли у Рипањ по поруци сакупљене дружине којој сте Ви председник.

Ну како сам ја на моме послу у Дреновцу (подрински округ) веома заузет и дан и ноћ, једва сам ноћас стигао да табеларни преглед израдим и препишем, а извешће апсолутно ми је немогуће јер би требао да 2, 3 сахата проведем у саставу и препису, а ноћ ми, колико преоста је треба за одмор.

За то Вас молим нека извешће састави г. Јоца Станковић маш. инжињер или који год други па ако је потребно, Ви ми препис пошљите у Шабац на потпис.

Земљиште, зграде и грађевинарске радове прегледали смо пажљиво и премерили сви присутни чланови. А за тим су поверили мени и г. Адолфу Штоку да цене у име свију присутних чланова за ову категорију инвентарских предмета поставимо и утврдимо, што смо нас двојица учи-

нили. Шаљући вам овај табеларни преглед као иницијатору и председнику наше дружине молим Вас порадите да исти потпише Адолф Шток по главито и остали чланови учесници 5. августа о. г. на лицу места. Шаљем Вам оргинал табеларног прегледа и инвентар све у три комада.

Примите уверење о моме свагдашњем поштовању.

29. августа 1901 год
у Дреновцу.

Стев. Чађевић

ИНЖИЊЕР.

Табеларни преглед и упоређај цена, а позиција од 2 до 37 закључно које означују земљишта, зграде и грађевинске радове у инвентару, који је г. Јован Глигоровић саставио од његовог непокретног имања у Ришњу; и цена за исте позиције, које су потписати чланови стручне комисије премеравањем и оценом у Ришњу (на лицу места) израчунали и утврдили :

Текући број инвентара	Јединачне цене				кватура зграда и земљишта.	СУМА ПО				Примедбе
	у инвент.		НАШЕ			инвент.		нашој оцени		
	дин	пр.	дин	пр.		дин.	пр.	дин.	пр.	
2	—	80	—	80	7786.37	6229	10	6229	10	
3	—	40	—	40	10820.25	4328	10	4328	10	
4	—	25	—	25	10353.—	2588	25	2588	25	
5	1	—	1	—	2400.—	2400	—	2400	—	
7	60	—	35	—	255.31	15318	60	8934	85	
8	80	—	60	—	330.50	26440	—	19830	—	
9	60	—	45	—	221.25	13282	80	9962	10	
10	60	—	45	—	151.25	9075	—	6806	25	
11	80	—	60	—	105.20	8416	—	6312	—	
12	25	—	20	—	18.20	455	—	364	—	
13	70	—	60	—	153.—	10810	—	9180	—	
14	15	—	15	—	32.40	486	—	486	—	
15	50	—	40	—	60.—	3000	—	2400	—	
16	70	—	50	—	96.—	6720	—	4800	—	
17	5	—	5	—	446.60	1233	—	2233	—	
18	43	—	30	—	43.20	1728	—	1296	—	
19	170	—	130	—	175.50	28935	—	22815	—	
20	100	—	70	—	184.84	14884	—	12938	80	
21	25	—	20	—	72.20	1805	—	1444	—	
22	25	—	20	—	153.90	3847	50	3078	—	
23	10	—	10	—	42.92	429	20	429	20	
24	25	—	25	—	128.48	3212	—	3212	—	
25	320	—	250	—	40.—	12800	—	10000	—	
26	6	—	6	—	60.—	360	—	360	—	
27	8	—	8	—	65.—	520	—	520	—	
28	5	—	5	—	45.—	225	—	225	—	
29	10	—	8	—	46.65	456	50	365	20	
30	20	—	15	—	25.—	500	—	375	—	
31	10	—	10	—	30.60	306	—	306	—	
32	30	—	15	—	10.12	303	60	331	80	
33	10	—	90	—	2 капије	791	60	791	60	
34	30	—	10	—	79.16	2415	60	2012	50	
35	22	—	25	—	80.50	2640	—	2640	—	
36	22	—	22	—	120.—	792	—	792	—	
37	20	—	22	—	36.—	144	—	144	—	
			20	—	7.20					
Сума:						189676	85	148929	75	

1) По инвентару: сто осамдесет и девет хиљада шест стотина седамдесет и шест динара 0.05 пара — А по нашој оцени:

Сто четрдесет и осам хиљада девет стотина двадесет и девет динара и 0.75 динара пара.

5. Августа 1901.

у Ришњу

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ :

Стеван Чађевић, инжињер, Адолф Штох, грађевинар, Јеремија Љ. Милојевић трговац

ИЗВЕШТАЈ

О прегледу парних котлова, парних машина и машинског построја у цементној фабрици г. Ј. Глигоровића у Рипњу.

На позив г. С. Чађевића начел. министар. грађевина да, као чланови комисије за преглед и оцену машинске инсталације у фабрици цемента г. Глигоровића у Рипњу, потписати чланови комисије извршили су преглед целе инсталације, у колико су то време а и прилике дозвољавале — Тачнији преглед извршен је на парним котловима и парним машинама, но овди је преглед због учађавања котла ограничен више на унутрашњост њихову. Обе парне машине отваране су ти су цилиндери прегледани. Остали ситнији делови као орме, лежишта и т. д. нису прегледани због краткоће времена, а највише и с тога што са њихово стање може оценити и без отварања истих. На исти начин прегледана је и цела остала инсталација. Потписати су при овом прегледу поглавиту пажњу обратили парним котловима и машинама, као најважнијим деловима у целој инсталацији, с тога су ови прегледани двогубо прво, у хладном стању при отварању и друго, у врућем стању при раду.

Потписати су покушали да индицирају парну машину и то ону леву — која је раније наба-

вљена и до сада и радила. Машина је од 1883 год., лифроване су од фирме Скоде из Пилзена у Ческој. Машина је удешена са кондензацијом а са Corlis-овом крмом. Машина је индицирана, но крма је у таквом хрђавом стању, да смо добили врло хрђаве резултате као што се у приложеним отисцима види. Цилиндер је при прегледу нађен у добром стању, нешто овалан но нијез натно; иначе је добро одржан. Крма је на машини врло хрђава и израђена, *те је треба скоро изнова оправити.* Остали делови су у добром стању.

На основу прегледа на лицу места потписати су нашли да предмети означени у инвентару под називом „IV инсталација машина“ а под бројем : 38, 39, 40. 41 и 42 представљају вредност следећу :

	вредност по инвентару	вредност по оцени
№ 38.	16.000	14.000 дин.
„ 39.	25.000	4.000 „
„ 40.	6.000	4.000 „
„ 41.	8.000	4.000 „
„ 42.	12.000	4.000 „
	Свега : 67.000	41.000 „

За остале бројеве од 42 до 201 која је вредност претстављена у инвентару са сумом од 55,974.00 дин. са погледом, да се трансмисије у доста добром стању налазе, потписати налазе : да сви предмети у инвентару побројани, са погледом на транспортне, увозне и трошкове око монтаже престављају вредност од 50.000 дин.

Према свему овоме вредност целокупне инсталације по нашој оцени износи

1.) парна инсталација : котлови,
парне машине и т. д. . . . . 41.000 дин.

2.) трансмисије, машине ради-
онице, резерва, алати остали прибор 50.000 дин.

Свега : 91.0000 дин.

и словом : деведесет и једну хиљаду динара, а
која је вредност у инвентару означена са сто
двадесет и две хиљаде, девет стотина седамде-
сет и четири динара.

14. Септембра 1091 год.
у Београду.

Чланови комисије :

Ј. Станковић
Стева Јефтимијадес

Господину

Миловану Маринковићу

ПРЕДСЕДНИКУ ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

На ваш позив прегледао сам 16. ов. м. мајдане у Рипњу, из којих се види материјал — цементни лапор — за тамошњу фабрику цемента.

Не водећи рачуна о споредним местима, има у главном осам мајдана из којих се вади лапор за цеменат: четири су на левој страни речице, а четири, ближе фабрици, на десној страни. Имам одмах да напоменем, да се исти материјал налази и између ових појединих места где су мајдани отворени, тако, да ови нису један од другог поиздвајани, него састављају једну геолошку целину.

Свуда се цементни лапор јавља у јасно издвојеним слојевима, који су кашто по 2—3 сантиметра, кашто пак по неколико десиметара дебели. Ја сам на месту могао разликовати преко тридесет разних врста, од којих сам 28. предао на анализу, и као што се из приложених анализа г. Др. А. Зега, општинског хемичара види, заиста се оне међу собом разликују. Материјал није подједнак него варира. Добра је страна при том, што се ова варијација не јавља у једном истом слоју, него сваки слој по неколико њих у групи задржавају свој карактер у целини, па како су уз то јасно издвојени од осталих, то се при експлоатацији њиховој за цеменат према предходној анализи може увек знати какав се материјал вади.

Слојеви цементног лапора не иду континуално један за другим, него су на више места издвојени слојевима пешчара и лапоровитог кречњака и махом растављени глинцима, али су ови слојеви тако јасно издвојени и тако се лако распознају, да их на лицу места и обичан радник може разликовати, те нема бојазни да се правим цементним материјалом помешају.

Значајно је још да су слојеви цементног лапора врло стрми, и да тако скроз просецају тамошња брда. Ово значи да се при експлоатацију њиховој у току времена не мора ићи у дубини него се и даље може остати у нивоу којем су садашњи мајдани отворени, па да се у великој висини попречно засецају.

За оцену количине овог цементног материјала потребно ми је било мњење хемичара о томе, да ли се поменуте различите врсте лапора које сам на терену издвојио, могу сматрати као прави цементни материјал. Г. Др. А. Зега, којем сам се за то обратио, поднео је приложени извештај из којег се види: да „има слојева, који сами по себи, без икаквих дометака, дају добар роман-цемент“ — и да се „мешањем одговарајућих слојева може ванредан цемент градити.“ Кад се уз то узме на ум да слојеви задржавају свој карактер у целини, да су како међу собом тако и од нецементног материјала јасно издвојени и да просецају читава брда, онда се види да у Рипњу има сировог цементног материјала у изобиљу и за најинтезивнији фабрични рад.

29. Септембра 1901 год.

у Београду.

проф. Др. Свет. Радоваковић

АНАЛИЗЕ

ЛАПОРЦА ИЗ ЦЕМЕНТНЕ ФАБРИКЕ У РИПЊУ

МАЈДАН	ВРСТА ЛАПОРЦА	СИЛИЦИЈУМ ДИОКСИД Si O ₂	АЛУМИНИЈУМ И ГВОЖЂЕ Al ₂ O ₃ + Fe. O ₂	КРЕЧ СА O	МАГНЕ- ЗИЈА Mg O.
1	I	19.75 ⁰ / ₀	3.80 ⁰ / ₀	41.02 ⁰ / ₀	0.86 ⁰ / ₀
	II	20.48 ⁰ / ₀	9.51 ⁰ / ₀	40.25 ⁰ / ₀	0.90 ⁰ / ₀
	III	19.30 ⁰ / ₀	5.22 ⁰ / ₀	42.80 ⁰ / ₀	0.61 ⁰ / ₀
	IV	18.59 ⁰ / ₀	6.75 ⁰ / ₀	43.12 ⁰ / ₀	0.59 ⁰ / ₀
2	I	19.60 ⁰ / ₀	9.90 ⁰ / ₀	39.45 ⁰ / ₀	1.33 ⁰ / ₀
	II	26.00 ⁰ / ₀	6.05 ⁰ / ₀	36.53 ⁰ / ₀	0.58 ⁰ / ₀
3	I	14.00 ⁰ / ₀	6.08 ⁰ / ₀	44.88 ⁰ / ₀	0.66 ⁰ / ₀
	II	13.48 ⁰ / ₀	5.25 ⁰ / ₀	42.06 ⁰ / ₀	0.54 ⁰ / ₀
	III	12.72 ⁰ / ₀	4.88 ⁰ / ₀	47.00 ⁰ / ₀	0.44 ⁰ / ₀
	IV	15.40 ⁰ / ₀	5.80 ⁰ / ₀	43.44 ⁰ / ₀	0.66 ⁰ / ₀
4	I	7.40 ⁰ / ₀	2.01 ⁰ / ₀	40.40 ⁰ / ₀	0.79 ⁰ / ₀
	II	13.20 ⁰ / ₀	6.05 ⁰ / ₀	44.80 ⁰ / ₀	0.93 ⁰ / ₀
	III	16.72 ⁰ / ₀	7.40 ⁰ / ₀	43.20 ⁰ / ₀	1.18 ⁰ / ₀
	IV	48.24 ⁰ / ₀	9.28 ⁰ / ₀	40.01 ⁰ / ₀	1.23 ⁰ / ₀
5	I	24.00 ⁰ / ₀	16.80 ⁰ / ₀	45.05 ⁰ / ₀	1.80 ⁰ / ₀
	II	30.00 ⁰ / ₀	17.25 ⁰ / ₀	29.08 ⁰ / ₀	1.15 ⁰ / ₀
	III	27.75 ⁰ / ₀	10.35 ⁰ / ₀	30.70 ⁰ / ₀	1.81 ⁰ / ₀
	IV	23.30 ⁰ / ₀	10.00 ⁰ / ₀	37.65 ⁰ / ₀	1.51 ⁰ / ₀
6	I	23.54 ⁰ / ₀	8.60 ⁰ / ₀	35.50 ⁰ / ₀	0.79 ⁰ / ₀
	II	29.01 ⁰ / ₀	8.75 ⁰ / ₀	38.95 ⁰ / ₀	1.22 ⁰ / ₀
7	I	19.06 ⁰ / ₀	8.90 ⁰ / ₀	39.85 ⁰ / ₀	1.53 ⁰ / ₀
	II	28.85 ⁰ / ₀	3.80 ⁰ / ₀	35.02 ⁰ / ₀	0.99 ⁰ / ₀
	III	22.10 ⁰ / ₀	10.50 ⁰ / ₀	35.75 ⁰ / ₀	2.52 ⁰ / ₀
	IV	22.30 ⁰ / ₀	8.50 ⁰ / ₀	38.50 ⁰ / ₀	0.99 ⁰ / ₀
	V	19.30 ⁰ / ₀	8.48 ⁰ / ₀	40.30 ⁰ / ₀	1.32 ⁰ / ₀
	VI	18.50 ⁰ / ₀	6.85 ⁰ / ₀	41.71 ⁰ / ₀	0.71 ⁰ / ₀
8	I	15.35 ⁰ / ₀	6.52 ⁰ / ₀	44.02 ⁰ / ₀	1.12 ⁰ / ₀
	II	13.01 ⁰ / ₀	5.40 ⁰ / ₀	45.90 ⁰ / ₀	0.60 ⁰ / ₀

Из ових анализа види се, да су рипањски лапорци богат материјал за фабрику цемента. Има слојева који сами по себи без икаквих додатака, дају добар „Roman“ цемент н.пр. слојеви из мајдана 3. 4. 7. ит.д. Мешањем одговарајућих слојева може се ванредни цемент градити.

Београд, 25. IX. 1901 год.

Др. **А. Зега** с. р.
хемичар Општине Београдске

ИЗВЕШТАЈ

По инвентару од бр. 202 до 273 прегледано је и нађено ствари за динара 17395 и речима : седамнајест хиљада триста деведесет и пет динара у сребру.

Београд 25. 8. 1901. године.

*Никол Млијић, предузимач.
Јов Стев. Јанковић, дел. стол. фаб.
Димитрије Шићански, предузимач.*

У В Е Р Е Њ Е

Завода за испитивање грађевинских материјала
на швајцарској политехници
у ЦИРИХУ

***

Резултат испитивања хидрауличног креча из
Краљ. Срп. Повл. Фабрике цемента у Рипњу.

1. Спошрење.

Боја : црвено загасита.
Штруктура : зем. зрнчасто.

2. Хемичан састав.

ПРОСЕЧНО ИЗ ДВЕ АНАЛИЗЕ :

Силицијум киселина (:Si, O ₂ :)	28.06 ⁰ / ₀
Ума (:Ma O ₃ :)	6.65 ⁰ / ₀
Гвожђа — оксид (:Fe, O ₃ :)	3.30 ⁰ / ₀
Креч (Ca O:)	26.75 ⁰ / ₀
Магнезија (:Mg O:)	1.08 ⁰ / ₀
Креч угљене киселине (:Ca C O ₃ :)	19.72 ⁰ / ₀
„ сумпорне „ (:Ca S, O ₄ :)	1.66 ⁰ / ₀
Алкалије	1.02 ⁰ / ₀ као разлика
Вода Битумен	1.75 ⁰ / ₀
<hr/> Укупно: 100.00 ⁰ / ₀	

На C O₂ и H₂O слободног стања рачунато,
садржи материјал на 1,0 теж., део хидруаличних
фактора; ...дел. тежине креча.

3. Специфична тежина и тежине запремине

ПРОСЕЧНО ИЗ ДВА ПОКУШАЈА ИЗНОСИ :

специфична тежина . . . . . $y = 2.87$
 губитак усијаног стања . . . . . $p = 11.42\%$

Тежина запремине која је нађена просечно из два покушаја је следећа :

машином ливено . . . . . : $b_1 = 0.78$ ко на литру
 у надошлом стању просто на-
 пуњено . . . . . : $b_2 = 0.92$ „ „ „
 машином продрмано . . . . . : $b_3 = 1.28$ „ „ „

4. Увећавање топлоте и стврђавање.

Да се направи смеша креча од нормалне кон-систенције, изискује чист хидр. креч 40% воде. Са 40% воде при топлоти сувог хидр. креча направљен, показао је овај материјал повећану топлоту од -0°C и стврдноу у облику погаче од 4 см. дебљине при ваздушној температури од $16,5^{\circ}\text{C}$ за $1\frac{1}{4}$ часова — минута. Стврђивање отпочело је после — часа $1\frac{1}{2}$ — 2 минута. Материјал је дакле који брзо стврђава.

5. Сталност запремине.

Од 4 погаче које су направљене при испитивању сходно одредби за непромењивост запремине, остају 2 комада на ваздуху, остала долазе, пошто су 24 часа на ваздуху била у воду. Сва 4 комада остала су до овог часа непромењена.

За време опита од 7 дана није се показала никаква промена хидр. креча.

При скраћеним опитима у погледу промене креча, показао је овај материјал следеће :

Опит сушења при жези	} није меродавно
„ при усијаном стању	
„ „ кувању	

6. Фикоћа млива

Извршени опити млива дали су из два покушаја просечно :

на једном ситу од 900 рупица на cm^2 14,0% остатка

” ” ” ” 2500 ” ” ” — ”

” ” ” ” 5000 ” ” ” — ”

Материјал је дакле нормалне финоће.

7. Чврстоћа сопствена.

Да би се пронашла апсолутна и одступно дејствујућа чврстоћа сопствена овог материјала, измешан је материјал за опит са додатком воде од 31% тежине суве супстанце, промешан је за 1 минут и руком збијен у калупе на металним плочама.

При овом износила је средња темпаратура ваздуха : — 0°C

При овом износила је средња темпаратура воде : — 0°C

После 24 часа лежања положени су сви опитни комади под воду у затвореном простору који је испуњен влажним ваздухом и извађена су из воде вазда у часу пре опита.

8. Чврстоћа са песком 1 : 3

Да би се могла определити чврстоћа апсолутна и одступно дејствујућа нормирана са песком, измешан је материјал за опит додатком воде од 13% тежине суве супстанце, промешан за... минути и машином збијен у калупе на металним плочама.

При овом износила је средња темпаратура ваздуха : — 0°C

При овом износила је средња темпаратура воде : — 0°C

После 24 часа лежања у затвореном простору који је испуњен влажним ваздухом, положени су опитни комади под воду а извађена из воде вазда у часу пре опита.

Употребљени швајцарски нормалан песак је вештачки израђен оштар песак који је просто насут на литар 1,39 ко. а продрман 1,57 ко. тежи.

Меродавак просек

Време стврђавања : 7 дана; 28 дана; 84 дана; 210 дана; 365 дана;
 Чврстоћа раскидања: 4,1 Ко; 13,1 Ко; 20,9 Ко; 24,1 Ко; 26,7 Ко на см.²;
 Специфична тежина ; 2,32 „ ; 2,32 „ ; 2,34 „ ; 2,36 „ ; 2,37 „ ; „ дм.³;
 Чврстоћа притиска; 28,5 „ ; 78,4 „ ; 149,8 „ ; 190,6 „ ; 220,5 „ ; „ см.²;
 Специфична тежина: 2,23 „ ; 2,24 „ ; 2,30 „ ; 2,31 „ ; 2,30 „ ; „ дм.³

Из резултата ове анализе, види се да се Рипањски хидруалични цемент сматра као брзо стврђавајући и може се упоредити куфштајским производима.

Да је рипањски хидруалични цемент бољи од Беочинског потврђује решење г. Министра грађевина од 13 септембра 1890 Бр 4129 на основу реферата грађевинског савета.

По наредби Господина Министра народне привреде РБр. 1274 од 12 септембра 1897 извршио је даље хемијске анализе и техничку пробу Вој. Р. Прљевић хемичар руд. одељења и види се добра каквоћа на 12-тој страни приложене броширане анализе.

У В Е Р Е Њ Е

Завода за испитивање грађевинских материјала
на Швајцарској политехници
у ЦИРИХУ

Резултати испитивања поргланд-цемента из
Краљ. Срп. Повл. Фабрике цемента у Ришњу.

1. *Смотрење*

Боја : сива

Штруктура : нормална

2. *Хемичан састав*

ПРОСЕЧНО ИЗ ДВЕ АНАЛИЗЕ :

Сицилијум киселина (SiO_2)	24.86%
Ума (Al_2O_3)	6.20 „
Гвожђа — оксид (Fe_2O_3)	3.86 „
Креч (CaO)	56.96 „
Магнезија (MgO)	1.58 „
Креч угљене киселине ($CaCO_3$)	2.09 „
Креч сумпорне киселине ($CaSO_4$)	2.75 „
Алкалија	0.72 „ као разлика
Вода + Битумен	0.98 „
Укупно	<u>100.00%</u>

Овај материјал садржи у стању слободном од CO_2 и H_2O прорачунато на 1,0 део тежине хидраул фактора — дела тежине креча.

3. Специфична тежина и тежине запремине

ПРОСЕЧНО ИЗ ДВА ПОКУШАЈА ИЗНОСИ :

специфична тежина . . . $\gamma = 3.12$
 губитак усијаног стања $n = 3.3\%$

Тежине запремине просечно из два опита нађене, јесу :

машином просејано . . . : $\bar{\delta}_1 = 1.03$ ко на литар
 у надошлом стању просто
 напуњено . . . . . : $\bar{\delta}_2 = 1.35$ " " "
 машином продрмано . . . : $\bar{\delta}_3 = 1.94$ " " "

4. Увећање топлоте и стврђавање.

Да се направи смеса од цемента нормалне консистенције, изискује чист портл. цемент $23,5\%$ воде. Са $23,5\%$ воде при температури сувог портланд цемента направљен, показао је овај материјал повећану топлоту од 00°C и стврдноу у облику погаче од 4 см. дебљине при температури ваздуха од $16,5^{\circ}\text{C}$ са 20 часова прибл. Стврђавање одпочело је после 3 час. и 10 мин. материјал је дакле који споро стврђава.

5. Сталност запремине

Од 4 погаче које су направљене при испитивању сходно одредбе за непромењивост запремине, остају 2 комада на ваздуху, остала долазе. пошто су 24 часа на ваздуху била у воду.

Сва 4 опитна комада остала су до овог часа непромењена. За време опита од 7 дана није се показала никаква промена портланд-цемента.

При скраћеним опитима у погледу промене креча, показао је овај материјал следећи резултат :

Опит сушења при жези издржао
 „ при усијаном стању : није меродаван
 „ „ кувању : није меродаван

6. *Финоћа млива.*

Извршени општи сејања дали су из два по-
кушаја просечно :

на једном сити од 900 рупица на $\text{cm}^2 = 9,4\%$ остат.

” ” ” 2500 ” ” ” = 32,4 ” ”

” ” ” 5000 ” ” ” = 37,4 ” ”

материјал је дакле нормалне финоће.

7. *Чврстоћа сопствена.*

Да би се пронашла абсолютна и одступно
дејствујућа чврстоћа сопствена овог материјала
за опит са додатком воде од 16% тежине суве
супстанце, за 3 минута промешан и машином
збијен у калупе на металним плочама. —

При овом износила је средња температура
ваздуха : — 0°C

При овом износила је средња температура
воде : — 0°C

После 24 час. лежања у затвореном простору
који је испуњен влажним ваздухом, положена
су сва опитна комада под водом и извађена из
воде вазда у часу пре опита.

8. *Чврстоћа са песком*

Да би се пронашла абсолютна и одступно
дејствујућа чврстоћа мешавине овог материјала
са песком, измешан је материјал за опит са до-
датком воде од $10\frac{1}{4}\%$ тежине суве супстанце,
за . . . минута промешан и машином збијен у
калупе на металним плочама.

При овом износила је средња температура
ваздуха : — 0°C

При овом износила је средња температура
воде : — 0°C

После 24 час. лежања у затвореном простору
који је испуњен влажним ваздухом а извађена
из воде вазда у часу пре опита. —

Употребљени швајцарски нормални песак је вештачки израђен оштар песак, који просто напуњен на 1 литар $1,39 \text{ K}$ а продрман $1,57 \text{ K}^0$ тежи.

Меродавак просек

Време стврђавања : 7 дана; 28 дана; 84 дана; 210 дана; 365 дана;
 Чврстоћа раскидања: $7,6 \text{ Ko}$; $12,2 \text{ Ko}$; $22,1 \text{ Ko}$; $24,1 \text{ Ko}$; $28,4 \text{ Ko}$; на cm^2 ;
 Специјална тежина: $2,34 \text{ "}$; $2,33 \text{ "}$; $2,35 \text{ "}$; $2,36 \text{ "}$; $2,38 \text{ "}$; " dm^3 ;
 Чврстоћа притиска; $46,9 \text{ "}$; $82,1 \text{ "}$; $136,3 \text{ "}$; $170,1 \text{ "}$; $192,5 \text{ "}$; " cm^2 ;
 Специјална тежина; $2,26 \text{ "}$; $2,2 \text{ "}$; $2,29 \text{ "}$; $2,32 \text{ "}$; $2,23 \text{ "}$; " dm^3 .

Београд, 3. новембра 1901. год.

Рипањској Акционарској Цементној фабрици.

Пошто ова акционарска фабрика цемента има за циљ, да откупи од мене моју фабрику цемента постојећу у Рипњу, то овим изјављујем и обвезујем се: да вам моју фабрику цемента постојећу у Рипњу са свима машинеријама и осталим припадностима, све зграде и сву живу стоку као и повластицу моју добивену указом Његовог Величанства Краља од 8 Децембра 1893., што је све подробно означено у инвентару приложеном под ./. снабвеним мојим потписом, пренесем у Вашу својину за суму од 250.000 динара и словом Двеста педесет хиљада динара у сребру.

Ову суму има ми задруга исплатити овако: Половину издаће ми у акцијама својим а другу половину у готову и то у ратама; тако да се половина уложених уплата осталих акционара има издати мени, док ми се цела сума у 125.000 дин. у готову не буде потпуно исплатила.

Од суме примљене у акцијама ове фабрике дужан сам депоновати овој фабрици једну четвртину у акцијама за гаранцију, да ће акционарима ове фабрике припасти по 8%, осам од сто годишње дивиденде. Ова моја гаранција која траје свега пет година вршиће се овако: да ће се евентуални мањак дивиденде до 8% поунити из дивиденде припадајуће на депоноване акције.

Ради преноса моје повластице на Вас дужан сам поднети Г. Министру привреде потребну молбу.

Ову сам обвезу сам написао и потписујем се

С одличним поштовањем

Јов. Тлигоровић.

ПОВЛАСТИЦА

На копање и вађење мергла за израђивање цемента,
у атару села Рипња, среза качерског, округа
подунавског.

У име Његовог Величанства Краља Александра I. Министар Народне Привреде даје г. Јовану Глигоровићу, индустријалцу из Београда, повластицу на копање и вађење мергла за израђивање цемента, а сходно § 55. рударског закона — и осталих руда и копова, које повластичар за време дате му повластице пронашао буде у атару села Рипња среза врачарског округа подунавског, а на простору од један милион и тридесет и једна хиљада две стотине и педесет (1,031.250) квадратних метара, рачунајући свако рудно поље по сто хиљада квадратних метара, што укупно износи једанаест (11) рудних поља, а за време од педесет (50) година, рачунајући од данас.

Цео овај терен ограничен је према под /1 приложеном ситуационом плану и ниже означеном опису.

Гранични терен обележен је помоћу двеју сталних тачака А и Б, од којих је тачака А на жељезничкој прузи код километра 22.500 а тачка Б код километра 23.000. Базис А Б дугачак је 465 метр. а прави угао са магнетским меридијаном 142. о.

Гранична тачка I. лежи на утоку степашиновачког потока у Рапањску реку и у исто је доба као гранична тачка концесије „Рипањског друштва живиних и сребрних мајдана“. Ова је тачка удаљена од сталне тачке А. 210^м а у правцу 75° магнетичког меридијана. Гранична тачка II. лежи на левој обали Рипањске реке, а у правцу 97° магнет. мерид. од сталне тачке А а удаљена је 585^м. Гранична линија I и II дугачка је 800^м. и прави угао са магнетски меридијаном од 870. Ова

гранична линија иде поред рудног поља повластице Рипањског друштва живиних и сребрних рудника — Концесије Рипањска Клисуре а на плану означеног рудног поља 108; затим прелази жељезничку пругу, Рипањску реку до тачке II која је обележена на врби што долази од љуте стране.

Гранична тачка III лежи удаљена од сталне тачке А 1.045^м у правцу 166° од магнет. меридијана, а од тачке Б. у правцу 140° а удаљена је 850^м. Гранична линија II III дугачка је 1000^м а прави угао од 197° 30 са магнетским меридијаном. Ова линија пресеца почев од тачке II следећа имања: њиву Марка С. Марковић, црне глогове Павла Марковића, затим Илије Марковића, пресеца пут за село Рипањ, њиву Николе Алексића, сви из Рипња.

Гранична тачка IV лежи у правцу 180° од магнет мерид. од тачке А. удаљена 900^м а од тачке Б. удаљена 560^м у правцу 160° од магнет. мерид. Гранична линија III IV дугачка је 400^м а склапа угао од 107^м 30 спрам магнет. мерид. Гранична тачка III лежи на њиви Ђурђа Мијатовића, из Рипња, код бреста; а линија III IV сече шљивак Николе Калајџића, пресеца пут из реке Рипањске за село Рипањ, затим виноград Тодора Алексића, где у источном ђошку истог лежи тачка IV.

Гранична тачка V. лежи на међи између њиве и воћњака Алексе Бајића а удаљена је од тачке А 1875^м у правцу 193° спрам магнет. мерид. а од тачке Б. удаљена је 1460^м у правцу 185^м магнет. мерид. Гранична линија IV V дугачка је 1000^м а закључује угао са магнет. мерид од 197^м 30. ова линија иде преко њиве Илије Бајића, преко висице и воћњака Илије Јеремића, њиве Михаила Скадрића, сече пут што води из Рипе за село Рипањ, и преко воћњака Илије Бајића до тач. V.

Гранична тачка VI. лежи на левој обали Рипањске реке спрам утока потока Рипе у Рипањ-

ску реку а иста тачка гранична је тачка од ограниченог простора живиног рудника „Авала“. Ова је тачка удаљена од сталне тачке А 1870^m у правцу 205° са магнет. мерид. а од сталне тачке Б. удаљена је 1420^m у правцу 201° спрам магнет. мерид. Гранична линија V VI иде од воћњака Алексе Бајића преко њиве истога, затим преко њиве Миленка и Марка Скадрића и стрмо силази преко општинске утрине до тачке VI који лежи у долини Рипањске Реке и додирује се са границом живиног рудника „Авала“.

Гранична линија VI VII дугачка је 1200^m иде у правцу $197^\circ 30$ спрам магнет. мерид. Ова линија целом својом дужином додирује границу ограниченог терена живиног рудника „Авала“ и код километра 23.180 пресеца жељезничку пругу где лежи тачка VII.

Гранична тачка VIII лежи с леве стране рипањске реке удаљена од сталне тачке Б 200^m у правцу 185° спрам магнет. мерид. Гранична линија VII VIII дугачка је 100^m а иде у правцу $107^\circ 30$ спрам магнет. мерид. Гранична тачка IX лежи на утоку Драгушице потоку у Рипањску реку. Гранична линија VIII IX дугачка је 250^m а иде у правцу $197^\circ 30$.

Гранична тачка X лежи од сталне тачке Б. удаљена 125^m у правцу 275° спрам магнет. мерид. Гранична линије IX X дугачка је 75^m а иде у правцу $107^\circ 30$.

Гранична тачка XI лежи у базиској линији А Б удаљена од сталне тачке А 150^m . Гранична линија X XI иде у правцу $197^\circ 30$ а дугачка је 250^m .

Гранична тачка XII лежи на левој страни Рипањске реке удаљена од сталне тачке А у правцу 213° спрам магнет. мерид. а далеко од исте тачке 225^m . Гранична линија XI XII дугачка је 250^m и иде у правцу $107^\circ 30$ а гранична линија XII з дугачка је 250^m а иде у правцу $197^\circ 30$.

Сав овај ограничени терен I, II, III, IV, V, VI VII, VIII, IX, X, XI, XII з према под приложеном плану ситуационом има површине 1,031.250 квадратних метара или једанаест рудних поља.

Предузеће ово зваће се „Рипањски Рудник — цемента“ и под тим именом заведено је у рударску књигу.

Повластица ова даје се на основу § 34 закона рударског на педесет (50) година рачунајући од данас.

Обделаоц овога рудника г. Јован Глигоровић, индустријалац из Београда обвезан је при раду на овом руднику придржавати се прописа закона рударског; тачно плаћати регалне данке и рударске таксе, које сада постоје и које би се доцније завеле, следовати свима наредбама и прописима рударске власти; као што се и њему дају овом повластицом сва права прописана законом рударским за рударске повластичаре — обделаоце.

РБр. 386. двадесет трећег Маја хиљаду осам стотине деведесет осме године у Београду.

Министар Народне Привреде

(М. П.)

С. М. Лозанић с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости божијој и вољи народној

Краљ Србије

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме да је Народна Скупштина, сазвана у први редован сазив друге периоде, решила и да смо Ми потврдили и потврђујемо :

ЗАКОН*)

О повластици Јовану Глигоровићу из Београда за фабрикацију цемента.

Члан 1.

Јовану Глигоровићу, фабриканту цемента из Београда, даје се повластица на десет година, да може у границима Краљевине фабричким начином производити цемент, неограничавајући тиме у опште производњу цемента.

Члан 2.

Дозвољава се повластичару да може за десет година увозити са стране без плаћања царине, регала, узгредних такса и обртне порезе све *машине и машинске делове, грађе и апарате за устројство и рад фабрике, као и материјал за фабрикацију*, који се у Србији не израђује.

Повластичар је дужан да при увозу именованих предмета поднесе уверење надлежне општинске власти, да су ти предмети поручени за његову фабрику.

Члан 3.

Извоз свију производа повластичареве фабрике ослобођава се за десет година од плаћања царине и узгредних такса.

*) Друштво је намерно да у своје време тражи не само проужење но и проширење ове повластице на основу закона од 16. Јула 1898. год. о потпомагању домаће индустрије.

Но за сваку извозну експедицију оваквих производа повластичар дужан је поднети царинарници уверење надлежне општинске власти о томе, да су ови производи израђени у његовој фабрици.

Члан 4.

Повластичар је дужан придржавати се свију закона и прописа, који буду важила о фабрикама и фабричким радњама

Члан 5.

Повластичар је дужан у року од прве три године своју фабрику тако уредити, да може својом производњом подмиривати бар половину земаљске потребе у цементу.

Члан 6.

Повластичар је дужан, да као раденике у својој фабрици држи првенствено српске држављане.

Члан 7.

Повластичар не може без одобрења министра народне привреде пренети ову повластицу ни на кога другог, осим на своје законите наследнике који морају *бити српски грађани*.

Члан 8

Повластица ова престаје важити:

1. кад јој истече рок од десет година, рачунајући од дана њеног ступања у живот;
2. ако повластичар ма коју од својих горњих обавеза не испуни уредно; и
3. ако повластичар у својој фабрици обустави радњу на више од годину дана, а ово не буде могао оправдати таквим разлозима, које би му министар народне привреде, у споразуму са привредним саветом, могао уважити.

Члан 9.

Овај закон ступа у живот од дана, кад га Краљ потпише.

Препоручујемо Нашем министру народне привреде да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и сваком да му се покорвају.

8. децембра 1893. г.
у Београду

Александар С. Р.

(М. II)

Видно и ставио државни печат
чувар државног печата
министар правде
Леш. Максимовић с. р.

Председник
министарског савета
министар војни, и
министар иностр. дела,
ђенерал

С. Трујић с. р.

Министар финансија

2-р. М. В. Вујић с. р.

Министар
унутрашњих дела

Св. Милосављевић с. р.

Министар грађевина
потпуковник

Свеш. Сшанковић с. р.

Министар народне привреде

Раша Милошевић с. р.

Министар правде

Леш. Максимовић с. р.

Министар просвете
и црквених послова

2-р. Мил. Р. Вескић с. р.

ИНВЕНТАР

земљишта и зграда са инсталацијом и машине-
ријама фабрике цемента у Рипњу;
својина **Јована Глигорића**

I. Концесија каменог мајдана, отварање мајдана и грађење путова.

1. Државна концесија на 47 г.
за камени мајдан од 1.300.000
мет. површине рачунајући ре-
факцију своју само по 10 пара
дин. од 1.00 мет. скупа мет.
1.300.000 дс. 2 цена појед.
0.10 дин. скупа дин. 130.000.—
Од ове површине предвиђа се
најмање око 25.000.000 мет.
камена пошто је нагнут, бре-
говит терен.

II. Површна земљишта

2. Плац земљишта на коме су
подигнуте зграде за фабрика-
цију цемента, 65° фати до пута
општинског, са зачеља 40° до
пута општинског, са десне
стране у једном прелому 25
фати, у другом прелому 42° до
пута општинског; скупа мет.
7786 дс. 37 цена појед. дин.
0.80 скупа динара 6.229·10
3. Ливада одистока до реке 84.00
мет. од запада 105.00 мет.
до Милована Николића, са
десне стране до реке 85.00 мет.
и са леве стране 144.00 мет.

Пренос 136229·10

Пренос 136229·10

- до пута општинског метара
10820 дс. 25 цена појед. дин.
0·40 скупа динара 4320·10
4. Њива од истока 88·00 мет. до
купца, од запада 86·00 мет.
до пута општинског, и од се-
вера 126·00 мет. до Живка
Јоксимовића, од југа 112·00
мет. до пута општинског мет.
10353 дс. 00 цена појед. дин.
0·25 скупа динара 2588·25
5. Кућни плац где је кафана и
башта 30·00 метара ширине,
80·00 м. дужине свега м. 2400
дс. 00 цена појед. дин. 1·00
скупа динара 2400·—
Свега површина земљишта
метара 31·359 дс. 62.
6. 31·359·62 мет. површине свега
земљишта у Рипњу

III. Постојеће грађевине.

7. 255·31 мет. подигнута зграда
од тврдог материјала за парне
казане, покривена црепом (ви-
ди план бр. 1.) мет. 255 дс.
31 цена појед. динара 60·—
скупа динара 15318·60
8. 330·50 мет. подигнута зграда
од тврдог материјала, зидови
од бетона, црепом покривена,
за парне машине, житни млин
и цементни млин (види план
бр. 2.) мет. 330 дс. 50 цена
појед. дин. 80·— скупа дин. 26·440 —

Пренос 187296·05

Пренос 187296·05

9. 221.38 мет. подигнута зграда од тврдог материјала, црепом покривена за магазин где се слаже Роман-цемент, патос од бетона (види план бр. 3) мера мтр. 221 дс. 60 цена појед. дин. 60 скупа динара 13282·80
10. 151.25 Мет. подигнута зграда од тврдог материјала, црепом покривена, са патосом од бетона, за оставу израђеног портланд-цемента (види пл. бр. 4) Мет. 151 дс. 25 цена појед дин. 60. скупа дин. 9075.—
11. 105.20 Мет. подигнута зграда од бондрука са два спрата за станове особља и лабораторијум кемијски, црепом покривена са патосом од даске (види пл. бр. 5.) мет 105 дс. 20 цена појед. дин. 80 скупа дин. 8416.—
12. 18.20 Мет. подигнута два нужника и писоар за раднике, од тврдог материјала са бетоном патосан, црепом покривен (види план бр. 6.) мет. 18 дс. 20 цена појед. дин. 25 скупа динара 455. —
13. 153·00 Мет. подигнута зграда двоспратна из мешовитог материјала, са црепом покривена и са даском патосана; при земљи радника кантина, на првом спрату станови за административно особље (види план бр. 7.) мет. скупа 153 дс. 00 цена појед. дин. 70 скупа дин. 10710.—

Пренос 229234·85

Лука Ћеловић
БЕОГРАД

Luka Ćelović
BEOGRAD

49

Пренос 229234·85

14. 32.40 Мет. подигнут наслон за пернату живину од слаба материјала, црепом покривен (види план бр. 8) мет. скупа 32 дс. 40 цена појед. дин. 15 скупа динара 486.—
15. 60.00 Мет. подигнута зграда са фуруном за печење леба за раднике, од тврдог материјала црепом покривена (види план бр. 9) мет. скупа 60 цена појед. дин. 50 скупа дин. 3000.—
16. 96.00 Мет. подигнут подрум тунел у брду, озидан са цигљом на сводове, за оставу пића и дневних животних намирница за раднике (види план бр. 10.) мет. скупа 96·00 цена појед. дин. 70 скупа дин. 6720.—
17. 446 60 Мет. подигнута шупа за Роман- „Портланд“ цемент што се из фуруна извади и ту се слаже, покривена смоластом хартијом (види план бр. 11.) мет. скупа 446 дс. 60 цена појед дин. 5 скупа дин. 2238.—
18. 43.20 Мет. подигнута ковачница на свод, озго земља у брду, од тврдог материјала (види план бр. 12.) мет. скупа 43 дс. 20 цена појед. дин. 43 скупа динара 1728.—
19. 175.50 Мет. подигнуте три пећи са димњацима, гвоздена дупла врата на свакој пећи, озидане са цигљом и са гвозденим сте-

Пренос 243406·85

Пренос 243406·85

- гама увезани, доле два гвоз-
дена трегера са растовима, махт
од пећи озидан са шамот-циг-
љом, за печење Роман и пор-
тланд цемента (види план бр.
13.) Мет. скупа 175 цена по-
јед. дин. 170 скупа динара 29835.—
20. 184.84 Мет. подигнуге две пећи
без димњака, исто тако изра-
ђено као под бр. 19. овог ин-
вентара (види план бр. 14.)
мет. скупа 148 дс. 84 цена
појед. дин. 100 скупа дин. 14884.—
21. 72.20 Мет. подигнуте штале
од тврдог материјала, црепом
покривене за рогату марву
(види план бр. 15.) мет. скупа
72 дс. 20 цена појед. дин. 25
скупа динара 1805.—
22. 153.90 Мет. подигнута зграда
за ливницу, столарницу и за
крпљење цакова, све од мешо-
витог материјала, црепом по-
кривена (види план бр. 18.)
мет. скупа 153 дс. 90 цена по-
јед дин. 25 скупа дин. 3847·50
23. 42.92 Мет. подигнути обори
од тврдог материјала, црепом
покривени за гојење свиња
(види план бр. 16.) мет. скупа
42 дс. 92 цена појед. дин. 10
скупа динара 429·20
24. 128.48 Мет. подигнуте штале
од тврдог материјала, ћерами-
дом покривене за коње (види
план бр. 17.) мет. скупа 128

Пренос 294194·55

	Пренос	294194.55
	дс. 48 цена појед. дин. 25	
	скупа динара	3212.—
25.	40.00 Мет. подигнут велики димњак за парне казане, ван земље 35.00 мет. и темељи 5.00 мет. од темеља до сокеља тесан камен, око 100 мет. у висину, од сокла навише зидан цигљом (види план бр. 19.) мет. просечно 40 цена појед. дин. 320 скупа дин.	12800.—
26.	60.00 Мет. дужине одводног канала, зидан цигљом за одвод воде из парних казана (види план бр. 20.) мет. 60 дс. 00 цена појед. дин. 6 скупа дин.	360.—
27.	5.00 Мет. спроводног канала у базен, из ког се напајају парни казани из топчидерске реке, озидан са цигљом, каменом и цементом (види план бр. 21.) мет. скупа 65 цена појед. дин. 8 скупа дин.	520.—
28.	45.00 Мет. спроводни канал из брда за гвозден базен, а из базена у чесму одакле се подмирује дневна потреба пијаће воде; канал је озидан цигљом (види план бр. 22.) мет. 45 дс. 00 цена појед дин. 5 скуна дин.	225.—
29.	45.65 Мет. одводног канала за нечистоћу од зграде, где је радничка кантине по преко улице, озидан цигљом (види план бр. 23.) мет. скупа 45 дс. 65 цена појед, дин. 10 скупа дин.	456.50
	Пренос	311768.05

Пренос 311768·85

30. 25.00 Мет. одводни канал од парних казана у велики димњак (фуксенлох) (види план бр. 24.) мет. скупа 25 цена појед. дин. 20 скупа дин. 500
31. 30.60 Мет. подигнута рампа (наслон) дуж свију магацина за утоваривање Роман и Портланд цемента, црепом покривена (види план бр. 25.) мет. скупа 30 цена појед. дин. 10 скупа дин 300
32. 10.12 Мет. преградна зида од тврдог материјала у авлији са две гвоздене капије (13.00 × 2.50 × 0.45) метара скупа 10 дс. 12 цена појед. дин. 30 скупа динара 303·60
33. 79.16 Мет. оградног зида, од тврдог материјала, почев од свињских обора па до топчидерске реке 87.95 × 2.00 × 0.45 (види план главне ситуације) мет. скупа 79 дс- 16 цена појед. дин. 10 скупа динара 791.60
34. Озиђивање два парна казана са зидањем и намештањем казана 11.00 × 6.20 × 6.00) 80.50 мет. 80 дс. 50 цена појед. дин. 30 скупа динара 2415.60
35. Зидање темеља за парну машину од 100 коњских снага (10.00 × 4.00 × 3.00) мет. скупа 120 цена појед. дин. 22 скупа дин. 2640
36. Зидање темеља за парну машину од 50 коњских снага

Пренос 318718 85

	Пренос	318718·85
	(6.00 × 300 × 2.00 мет. скупа 36 цена појед. дин. 22 скупа дин.	792
37.	Зидање темеља за парни жит- нимлин (2.50 × 1.80 × 1.60) мет. скупа 7 дс. 20 цена појед. 20 скупа динара	144

IV. Инсталација машина.

38.	Један парни казан 108 коњ- ских снага са парним спровод- ним цевима (Dampfrohrleitung samt Kesselarmaturen) метара 1 цена скупа динара	16000·—
39.	Парна машина са кондензаци- јом и потребним цевима, јед- ним великим окретним точ- ком (Schwungrad) и са једним другим за Seilantrieb цена дин.	25000·—
40.	Један парни казан од 100 коњских снага са спроводним парним цевима (Dampfrohrlei- tung samt Kesselarmaturen) мет. 1 цена скупа динара	6000·—
41.	Један парни казан са цевима (Rohrkessel демонтиран метара 1 цена скупа динара	8000·—
42.	Једна парна машина са кон- дензацијом и потребним це- вима 50 коњских снага цена скупа динара	12000·—
43.	Каменолом (Steinbrecher) цена скупа динара	2000·—
44.	Ваљак са прибором цена ску- па динара	600·—
45.	Парна машина демонтирана од Пренос	339254·85

	Пренос	389254·85
	12 коњских снага цена скупа динара	2000·—
46.	4 пара камена за млевење цемента мет. 4 цена скупа дин.	5500·—
47.	Спреме за 4 пара камена са гвозденом конструкцијом (Eisengestelle im Sarge) цена скупа дин.	9500·—
48.	Један млин за млевење жита, монтиран са три пара камена са кајшима и осталим прибором цена скупа динара	5100·—
49.	Три ком. цилиндера за цемент са ауфцугима, гуртном и бехерима цена скупа динара	3000·—
50.	Шнеке за транспортирање цена скупа динара	1200·—
51.	Један гвоздени велики флашенауфцуг са ланцем цена скупа динара	240·—
52.	Један мали гвоздени флашен-ауфцуг са конопцем цена скупа динара	25·—
53.	Једна штрцаљка за гашење ватре цена скупа динара	50·—
54.	Три справе за дизање цена скупа динара	200·—
55.	Један гвоздени млин (Schrottmühle) демонтиран цена скупа дин.	300·—
56.	Парна пумпа енглеског система за напајање казана цена скупа динара	500·—
57.	Један гвоздени орман за трансмисије (Maulkasten) цена скупа дин.	150·—
58.	Вентилатор од плеха цена скуп. дин.	50·—
59.	Једна преса посађена у дрво од ливеног гвожђа цена скупа дин.	180·—
	Пренос	416949·85

Пренос 416949·85

60. Два камена за оштрење алата
са прибором цена скупа дин. 40·—
61. шест гвоздених врата цена
скупа динара 300·—
62. један гвозд. точак (Riemscheibe)
пречник 1.920mm. ширина 3.50mm. 270·—
63. 1 гвоздени точак (Riemscheibe)
1.500 mm. 480 mm. скупа свега дин. 225·—
64. 1 гвоздени точак подељен
1.200 mm. 400 mm. скупа свега дин. 300·—
65. 1 гвоздени точак подељен
1.250 mm. 160 mm. скупа свега дин. 200·—
66. 1 гвоздени точак подељен
1.270 mm. 200 mm. скупа свега дин. 100·—
67. Точак (Säulscheibe mit 5 Rillen
1.550 mm 350 mm. скупа свега дин. 600·—

цена скупа дин.

68.	Точак (Riemscheibe) подељена	1250 ^{mm}	200 ^{mm}	200·—
69.	" " "	1200	300 "	200·—
70.	" " "	1250	160 "	200·—
71.	" " "	1000	300 "	180·—
72.	" " "	1250	310 "	200·—
73.	" " "	1250	310 "	200·—
74.	" " "	1000	220 "	150·—
75.	" " "	1250	260 "	200·—
76.	" " "	1200	220 "	150·—
77.	" " "	1250	200 "	150·—
78.	" " "	900	120 "	90·—
79.	" " "	700	160 "	80·—
80.	" " "	620	120 "	60·—
81.	" " "	800	400 "	150·—
82.	" " "	840	160 "	130·—
83.	" " "	950	250 "	120·—
84.	" " "	630	180 "	60·—
85.	" " "	620	180 "	60·—
86.	" " "	500	250 "	60·—

Пренос 420426·85

цена скупа дин.

Пренос 420424·85

87.	Точак (Riemscheibe) подељена	800 ^{mm}	12 ^{mm}	100.—
88.	" "	340	80 "	20.—
89.	" "	310	90 "	20.—
90.	" "	370	100 "	25.—
91.	" "	310	90 "	20.—
92.	" "	250	100 "	15.—
93.	" "	300	100 "	20.—
94.	" "	220	110 "	20.—
95.	" "	850 ^{mm}	240 ^{mm}	160.—
96.	" "	850 ^{mm}	24 ^{mm}	160.—
97.	" "	700 ^{mm}	160 ^{mm}	110.—
98.	" "	310 ^{mm}	80 ^{mm}	100.—
99.	" "	810 ^{mm}	130 ^{mm}	20.—
100.	" "	320 ^{mm}	130 ^{mm}	20.—
101.	" "	420 ^{mm}	240 ^{mm}	45.—
102.	" "	400	110 "	30.—
103.	" "	300	90 "	20.—
104.	" "	300	80 "	20.—
105.	" "	300	80 "	20.—
106.	" "	420	220 "	40.—
107.	" "	350	180 "	30.—
108.	" "	400	100 "	30.—
109.	" "	310	60 "	20.—
110.	" "	310	80 "	20.—
111.	" "	62)	160 "	80.—
112.	" "	350	150 "	20.—
113.	" "	350	150 "	20.—
115.	" "	460	160 "	35.—
116.	" "	310	180 "	20.—
117.	" "	420	220 "	40.—
118.	" "	520	200 "	45.—
119.	" "	400	220 "	30.—
120.	" "	400	100 "	25.—
121.	" "	400	100 "	26.—
122.	" "	350	180 "	20.—

Пренос 421942·85

цена скупа дин.

Пренос 421942·85

123.	Точак (Riemscheibe) подељена	370 ^{mm}	220 ^{mm}	25.—
124.	4 КОМ. Rillenscheiben	630	400	160.—
125.	1 „ Riemscheibe	790	200	100.—
126.	1 „ „	600	150	50.—
127.	1 „ „	550	120	45.—

		дужина	дебљина	
128.	1 осов. (Wellenleitung)	3.90 м.	0.105 м.	150.—
129.	1 „ „	2.25 „	0.115 „	100.—
130.	1 „ „	2.70 „	0.105 „	95.—
131.	1 „ „	1.70 „	0.115 „	75.—
132.	1 „ „	2.00 „ (2·25)	0.120 „	100.—
133.	1 „ „	3.65 „ (2·70)	0.101 „	120.—
134.	1 „ „	2.70 „ (1·70)	0.118 „	150.—
135.	1 „ „	5.00 „	0.105 „	200.—
136.	1 „ „	5.70 „	0.118 „	340.—
137.	1 „ „	4.90 „	0.080 „	100.—
138.	1 „ „	4.10 „	0.055 „	80.—
139.	1 „ „	4.65 „	0.055 „	90.—
140.	1 „ „	5.00 „	0.079 „	150.—
141.	1 „ „	4.80 „	0.079 „	130.—
142.	1 „ „	2.00 „	0.080 „	70.—
143.	1 „ „	3.45 „	0.052 „	90.—
144.	1 „ „	2.85 „	0.065 „	60.—
145.	1 „ „	2.50 „	0.090 „	90.—
146.	1 „ „	4.20 „	0.073 „	120.—
147.	1 „ „	4.60 „	0.095 „	180.—
148.	1 „ „	6.10 „	0.095 „	240.—
149.	1 „ „	6.00 „	0.050 „	90.—
150.	1 „ „	4.00 „	0.050 „	60.—

151. 11 ком. цеви гвоздени дужина
58.00 м. дебљина 0.060 м.
цена скупа динара 290.—

152. 10 ком. прстенова (Stollringe)
разни цена скупа динара 100.—

Пренос 425492·85

		цена скупа дин.	
		Пренос	425492·85
		пречник рупа бушења	
153.	1 ком. куплунга	400 ^{mm}	105 ^{mm} 150·—
154.	1 " "	400 "	95 " 120·—
155.	1 " "	400 "	85 " 100·—
156.	1 " "	280 "	73 " 90·—
157.	4 ком вандконзума са супротним плочама од ливена гвожђа са селер легерима комплетним 600 × 118 mm. ком. мет. скупа 4		цена скупа дин. 1250·
158.	2 ком. истоветних као под бр. 159. ове процене без супротних плоча, а са металним лагером скупа мет. 2		цена скупа динара 500·
159.	3 ком. висећи лагера (Hängelager) од ливеног гвожђа без метала 570 mm. висина са шрафовима (бушени на 95 mm.)		цена скупа динара 400·
160.	6 ком. висећи лагера од ливена гвожђа без метала 580 mm. висине бушење 40 mm. цена скупа динара		240·—
161.	2 ком. висећи лагера (Hängelager) од ливена гвожђа без метала 520 mm. висине, бушење 95 mm. цена скупа дин.		200·—
162.	1 ком. вандконзоле са лагером, први од ливена гвожђа, а други лагер од метала, испод 370 mm. (Ausladung) цена скупа динара		150·—
163.	6. ком. вандконзола од ливена гвожђа без метала, испод 800 mm. цена скупа дннара		900·—
		Пренос	427592·85

Пренос 427592·85

164. 4 ком. Лагергехајзе са металним лагерима 500 mm. висине 78 mm. бушења цена скупа дин. 800·—
165. 1 ком лагера ементалном шољом бушен 105 mm. цена скупа динара 100·—
166. 1 ком. као и под бр. 1 5, 95 mm. бушен цена скупа дин. 95·—
167. 3 ком. штел-лагера са металном шољом 73 mm. бушен цена скупа динара 200·—
168. 1 комад Штел-лагера Селер 120 mm. цена скупа динара 150·—
169. 1 комад Штел-лагера Селер 80 mm. цена скупа динара 400·—
170. 2 комада Штел-лагера са метал-шољом бушен 100 mm. цена скупа динара 200·—
171. 1 комад Штел-лагера са Салплатном бушен 90 mm. цена скупа динара 100·—
172. 1 ком. Штел-лагера са Солплатном бушен 97 mm. цена скупа динара 100·—
173. 1 ком. Штел-лагер са Солплатном бушен 118 mm. цена скупа динара 150·—
174. 1 ком. Штел-лагера без Солплатне бушен 48 mm. цена скупа динара 50·—
175. 9 ком. лагера из композиције без салплатна цена скупа дин. 360
176. 1 ком. лагера са металном шољом бушен на 60mm. цена скупа дин. 100
177. 4 ком. лагера комплетни без

Пренос 431297·85

	Пренос	431297·85
	солбанка, бушени на 68mm- цена скупа динара	280.—
178.	115 ком. стаклени цеви за казан цена скупа дин.	115.—
179.	4 ком. округли пуфера одгуме новији цена скупа динара	60.—
180.	2 ком. округли пуфера од гуме употреб. цена скупа дин.	12.—
181.	Разних већих и мањих карика од гуме цена скупа динара	60.—
182.	4 Мет. пуфера од гуме за пумпу цена скупа динара	400.—
183.	Разни кајиши у употреби и ван потребе, нови и старији свега дин.	5000.—

V. Алати и материјал

184.	1 мали кантар децимал цена скупа динара	25.—
185.	1 флаша за производ соде цена дин.	15.—
186.	1/2 табле азбеста цена скупа дин.	60.—
187.	разни клинови ексери и шра- фови цена скупа динара	300.—
188.	2 кљешта за пломбирање цена скупа динара	40.—
189.	Разних кајиша за везивање и шивење цена скупа динара	100.—
190.	1 велика тестера за дрва цена дин.	6.—
191.	Разни челични алати за вађење камена цена скупа динара	200.—
192.	Три ком. гвоздених точкова за дизање цена скупа дин.	36.—
193.	1 лопата за угаљ цена дин.	5.—
194.	Разни употребљени кајиши сем оних под поз. 183 заведених цена скупа динара	400.—
195.	Један апарат за пробање це-	

Пренос 437711·85

Пренос 437711·85

- мента (Reissapparat) једна вага са утегама од метала, једна ручна вага са два плехана корита за пробање цемента и 3 астала цена скупа динара 350.—
196. Једно сито са оквиром од никела за испитивање цемента и друге разне хемиске справе и предмети за испитивање на хемијски начин цена скупа дин. 740.—
197. Две хемијске ваге у стакленим орманима са прибором цена скупа динара 600.—
198. Један апарат са иглом за пробање цемента, разне киселине као: сумпорне, хлороводеничне и т. д. цена скупа динара 150.—
199. Једна гвоздена тезга (Drehbank) од гвожђа, за стругање гвожђа цена скупа динара 2400.—
200. Једна машина за бушење цена скупа динара 200.—
201. Троје менгеле (Schraubstocke) цена скупа динара 150.—
202. Три ормана са асталом, разни чекића, кљешта и других ствари и алати цена скупа дин. 300.—
203. Разне чамове и растове греде и т. д. цена скупа динара 100.—
204. Цакова употребљених и неупотребљених на стоваришту и налазећих се код муштерија цена скупа динара 1500.—
205. Кудеље и канапа цена дин. 30.—

Пренос 444231·85

VI. Намештај у опште

Пренос 444231·85

206. Стелажа за закачивање ствари
и раfoва за оставу ствари у
дућану цена скупа динара 60.—
207. Једна тезга цена скупа дин. 20.—
208. Један астал са рафићем цена дин. 20.—
209. Један нож за сечење купуса
цена скупа динара 20.—
210. 5 комада фењера цена скупа дин. 20.—
211. Стари и нови амови и једно
седло цена скупа динара 400.—
212. Једна велика лампа цена дин. 12.—
213. Три разне тестере велике цена
скупа динара 12.—
214. Један котао од лима цена дин. 3.—
215. Један орман за месо и три
пања цена скупа динара 15.—
216. Две столице цена скупа дин 5.—
217. Две гвоздене фуруне цена дин. 30.—
218. Један узидан шпарет цена дин. 100.—
219. Један кујински астал са фијо-
ком цена скупа динара 15.—
220. Разно кујнско посуђе од гвож-
ђа и лима цена скупа динара 100.—
221. Три канте за воду цена дин. 6.—
222. Један мали орман цена дин. 5.—
223. Један округли астал цена дин. 5.—
224. Једна лампа цена динара 2.—
225. Три дрвене клупе цена дин. 6.—
226. Један гвоздени кревет цена дин. 10.—
227. Једна мала гвоздена фуруна
цена скупа динара 12.—
228. У кафани 4 ком. астала 8 ком.
клуба са келнерајом, тезгом,
стакларијом, 1 viseћом лам-

Пренос 445082·85

Пренос 445082·85

пом и гвозденом фуруном цена
скупа динара 180.—

На I вом спрату над кафаном

229. Један велики округли астал, један орман, клупица, асталче, мала преса за салвете, једна ви-сећа лампа и две асталске лап-пе, један умиваоник, канта за воду, 4 ком. столица цена скупа динара 116.—
230. Канцеларија са ауфсацом, фи-јокама и кључевима цена дин. 50.—
231. Један дуварски сахат фини цена скупа динара 60.—
232. Један округли астал 2 сто-лице и једно дуварско огле-дало цена скупа динара 20.—
233. Два гвоздена кревета са фе-дерима цена скупа динара 60.—
234. Једна фуруна одлима, 3 завесе и још 1 лимена фуруна цена дин. 27.—
235. Једна када за купање са фу-руном за грејање воде цена дин. 100.—
236. Један орман цена динара 20.—
237. Један округли астал цена дин. 15.—
238. Једна гвоздена фуруна цена дин. 20.—
239. Један орман за столарски алат цена скупа динара 15.—
240. Жице за сита цена динара 30.—
241. Један писаћи сто полит. цена дин. 30.—
242. Један раф цена динара 10.—
243. Једна рола гуме мет. дужина и 1 25 шир. цена динара 100.—
244. 10 мет месинганог платна за сита цена скупа динара 80.—

Пренос 446015·85

	Пренос	446015·85
245.	3 столице, 2 офарбана ормана 1 астал. 1 фарбан астал са фи- јоком, 1 мали астал 1 ноћни астал (5.0 + 40.0 + 6.0 + 15.0 + 10.0 + 12.0) цена скупа динара	88.—
246.	Један зидан шпорет цена дин.	20.—
247.	Један гвоздени кревет са фе- дером и један без федера цена скупа динара	100.—
248.	Један гвозден астал са при- бором за умивање цена дин.	25 —
249.	Једно канабе цена динара	60.—
250.	Једна гвоздена фуруна цена дин.	40.—
251.	3 завесе, 4 столице 1 асталска лампа (3 + 10 + 6 дин.) цена дин.	19.—
252.	један фењер са лампом у ход- нику цена скупа динара	5.—
253.	Један умиваоник цена дин.	25.—

Намештај у лабораторији.

254.	2 астала, 1 канабе, 2 столице 1 асталска лампа, лавор и 2 кофе за воду цена динара	120.—
255.	Разне фарбе и четке цена дин.	20.—
256.	Једна велика фуруна гвоздена један велики орман и један четворокрилни орман (60 + 30 × 70 дин) цена скупа дин.	160.—
257.	целокупни столарски алат це- на скупа динара	200.—
258.	целокупни коларски алат цена скупа динара	200. —
259.	целокупни ковачки и машин- ски алат цена скупа динара	550.—
260.	Разних ланаца и коноп. цена дин.	150.—
	Пренос	447797·85

Пренос 447797·85

261. Више буради разне величине,
левкова, шафоља и т.д. цена дин. 250.—
262. Један фењер цена динара 5.—

У мањој ново озиданој кући:

263. 1 плехана фуруна 1 гвоздена
фуруна и миндерлуци за спа-
вање радника цена динара 80.—
264. 1 астал, 2 гвоздена кревета,
2 столице, 1 раф, 1 узидан
шпорет, 1 лампа цена скупа
динара 125.—

VI. Жива стока

265. 6 коња цена скупа динара 1200.—
266. 4 ждребади од 1 и 2 године
цена скупа динара 800.—
267. 36 свиња старији и млађи
(енглеске пасмине) цена скупа
динара 600.—
268. 4 вола цена скупа динара 900.—
269. 2 краве са теоцима и једна
јуница цена скупа динара 500.—

VII. Подвозни материјал и прибор

270. 8 кола за терет цена скупа дин. 1200.—
271. 1 штајерваген са федерима
цена скупа динара 200.—
272. 1 саоница цена скупа динара 40.—
273. 12 ручних колица по 6 дин.
цена скупа динара 72 —

VII. Ново набављено

274. 2 точка (Riemscheibe) пречник
1 850 mm. са 1 Селер-лаге-
ром пречник 118 mm. засеб-

Пренос 453569·85

	Пренос	62519.—
	ном са платном и металном шољом за лагер цена скупа дин.	800.—
275.	1 преса за цигље цена скупа дин.	2000.—
276.	разна зејтина за мазање ма- шина, цилиндера и осталог прибора цена скупа динара	1200.—
277.	5 комада Трансмисионе сајле цена скупа динара	487.50
278.	1 кајиш за форгелег Кр 435 цена скупа динара	500.—

Додатак

279.	3. децималне ваге са 1 малом вагом и прибор к томе цена скупа динара	1200.—
280.	60 ком. гвоздени шипака за ростове за фуруне и разне лопате цена скупа динара	200.—
281.	6 пијука и грабаља цена дин.	25.—
282.	громобран на великом дим- њаку цена скупа динара	280.—
283.	повишица вредности казана и машина и то за неурачунати у вредност пренос и превоз три казана и три машине парне са осталим прибором од станице у фабрику цена скупа динара	2000.—
	Целокупна вредност	462832.35

Словима четири стотине шездесет две хиљаде
осам стотина тридесет два динара $\frac{35}{100}$ у сребру.

У Рипњу, 3. Новембра 1901. год.

Јов. Глигоровић, с. р.

